

**ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ:
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ**

УДК 378.147:004.9:7.038.5

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.301905>

Галина Генсерук, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри інформатики і методики її викладання
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
Світлана Калаур, доктор педагогічних наук,
професор кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
Зіновій Стельмашук, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
Анатолій Баньковський, заслужений працівник культури України,
доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
Оксана Довгань, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

**ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ:
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ**

Дослідження окреслює значення розвитку естетичної компетентності майбутніх педагогів, яка сприяє глибокому осмисленню культурних та мистецьких традицій, естетичних цінностей. Аналіз різних компонентів естетичної компетентності виявив, що інтеграція цифрових інструментів може значно збагатити навчальний процес. Цифрові платформи Google Arts & Culture, Pinterest, Behance, Duolingo, Medium, Instagram, Tinkercad, Headspace, Coursera, Khan Academy, TED-Ed, Artstor, Canva, Google Scholar, Adobe Creative Cloud, Zoom, Reflectly та Trello, були ідентифіковані як ефективні засоби для розвитку мотиваційно-ціннісних, особистісних, когнітивних та рефлексивних аспектів естетичної компетентності.

Ключові слова: цифрові технології; вища освіта; здобувачі вищої педагогічної освіти; професійна підготовка вчителя; естетична компетентність; естетична компетентність майбутніх педагогів; компетентність; культура особистості; мистецтво; освітні платформи.

Табл. 6. Літ. 13.

**Halyna Henseruk, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Computer Science and Teaching Methods Department
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
Svitlana Kalaur, Doctor of Sciences (Pedagogy),
Professor of the Social Pedagogy and Social Work Department
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
Zinovi Stelmashchuk, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Musicology and Methodology of Musical Art Department
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
Anatolii Bankovskyi, Honored Worker of Culture of Ukraine,
Associate Professor of the Musicology and Methodology of Musical Art Department
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
Oksana Dovgan, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Musicology and Methodology of Musical Art Department
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University**

**DIGITAL TOOLS FOR IMPROVING THE AESTHETIC COMPETENCE OF HIGHER
PEDAGOGICAL EDUCATION STUDENTS: PROSPECTS AND CHALLENGES**

The research emphasized the importance of developing aesthetic competence, which fosters a deep understanding of cultural and artistic traditions and cultivates high aesthetic values. The aim of the study was to identify the prospects of using digital tools to enhance the aesthetic competence of future educators. It was determined that in Ukraine, digital educational tools, both international and local, play a significant role in the development of activity aspects of aesthetic education, as these tools help improve aesthetic design, methodological competence, cultural adaptation, innovation in creativity, and communicative skills.

**ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ:
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ**

It has been proven that digital technologies play a crucial role not only in the general educational process but also in the specific preparation of future educators, particularly in shaping and enhancing their aesthetic competence. Analysis of various components of aesthetic competence revealed that the integration of digital tools can greatly enrich the learning process. Digital platforms such as Google Arts & Culture, Pinterest, Behance, Duolingo, Medium, Instagram, Tinkercad, Headspace, Coursera, Khan Academy, TED-Ed, Artstor, Canva, Google Scholar, Adobe Creative Cloud, Zoom, Reflectly, and Trello have been identified as effective means for developing motivational-value, personal, cognitive, and reflective aspects of aesthetic competence. These tools contribute to expanding knowledge of aesthetics, enhancing analytical skills, forming a holistic worldview, developing aesthetic literacy, as well as motivating self-improvement, creative thinking, and emotional openness. Moreover, they assist in refining skills in aesthetic design, scientific research, cultural adaptation, and creative use of technologies, while also supporting the development of communication skills in the digital environment.

As a result of the research, it was determined that the integration of digital technologies into the educational process of future educators not only promotes the in-depth study of aesthetics but also develops critical thinking, creative abilities, and reflective skills, which are key to forming comprehensive aesthetic competence.

Keywords: digital technologies; higher education; applicants for higher pedagogical education; teacher training; aesthetic competence; aesthetic competence of future teachers; competence; personal culture; art; educational platforms.

Постановка проблеми. У сучасному освітньому просторі, де динаміка розвитку технологій набуває все більшої актуальності, особливо важливим стає питання інтеграції цифрових інструментів у процес формування та вдосконалення фахових компетенцій. Серед широкого спектру компетенцій, естетична компетентність відіграє ключову роль у підготовці здобувачів вищої педагогічної освіти. Вона сприяє розвитку здатності цінувати красу, гармонію та виражати творчі здібності в різноманітних аспектах професійної діяльності.

Цифрові інструменти пропонують нові можливості для розширення естетичного горизонту та глибшого занурення у культурні й мистецькі контексти, що є надзвичайно важливим у формуванні цілісної особистості майбутнього педагога. Водночас цей процес супроводжується низкою викликів, пов'язаних з необхідністю адаптації традиційних педагогічних методів до умов цифрової епохи, визначення ефективних стратегій використання технологій та розвитку критичного ставлення до цифрового контенту.

У цьому контексті розгляд проблеми набуває особливої актуальності, відкриваючи поле для дослідження потенціалу цифрових технологій у вдосконаленні естетичної освіти та формуванні комплексного підходу до виховання майбутніх педагогів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема цифрових інструментів для вдосконалення естетичної компетентності здобувачів вищої педагогічної освіти, що охоплює перспективи та виклики, не є достатньо висвітленою у науковій літературі. Питання застосування технологій у педагогічній освіті, особливо у контексті формування естетичної компетентності, вимагає глибокого аналізу й оцінки сучасних інноваційних підходів. У цьому дослідженні зібрано роботи таких авторів, як О. Дубасенюк [1], О. Петрунько [7], А. Klein [10]. Важливий внесок у

дослідження роблять й такі автори, як В. Водяна [8; 9], О. Галіцан [2], Л. Глазунова [3], Т. Койчева [4], Л. Масол [5], Т. Осипова [2], В. Рожнова [7], Л. Цзе [4], Ч. Жуйсюе [8; 9] чії роботи зосереджені на методиках формування та розвитку естетичної компетентності.

Мета статті – визначити перспективи використання цифрових інструментів для удосконалення естетичної компетентності майбутніх педагогів.

Виклад основного матеріалу. Цифрові інструменти для вдосконалення естетичної компетентності здобувачів вищої педагогічної освіти передбачають розробку та застосування новітніх і творчих методологій, підходів та стратегій навчання. Цей процес включає інтеграцію сучасних технологій, об'єднання різноманітних стилів навчання і створення більш захопливих та взаємодійних освітніх просторів [1].

Думки фахівців щодо застосування цифрових інструментів для розвитку компетентностей здобувачів вищої педагогічної освіти розходяться. Деякі експерти в освітній сфері підкреслюють їхню необхідність для адаптації до швидкозмінного світу та забезпечення студентам динамічного й цікавого навчального досвіду [7]. Інші вважають, що впровадження цифрових інструментів важливе, але потребує обережного підходу. Попри потенціал цифрових інструментів для трансформації освіти, їх застосування має доповнювати, а не замінювати традиційні педагогічні методики, затверджені регуляторними органами в галузі освіти та науки.

Розвиток цифрових технологій в освіті стрімко просувається, відповідаючи на зростаючі суспільні потреби в новітніх технологічних рішеннях. За даними опитування, проведеного EdTech-компанією Kahoot!, більшість користувачів платформ шукають засоби для підвищення продуктивності й ефективності здобувачів освіти. Студенти активно використовують різноманітні технологічні рішення для навчання, комунікації з викладачами й однолітками, виконання наукових досліджень та

**ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ:
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ**

розв'язання актуальних навчальних завдань. Згідно з прогнозами HolonIQ, світові витрати на новітні технології в освіті досягнуть близько \$300 мільярдів до 2022 року, і очікується, що вони продовжать зростати, досягнувши \$404 мільярдів до 2025 року. Це свідчить про прискорений розвиток цифрових

технологій в освіті та створює нові можливості для комерційних організацій у цій сфері.

Основними цифровими інструментами удосконалення компетентностей здобувачів педагогічної освіти є технологічні та педагогічні рішення, що відображені на рис. 1.

Рис. 1. Технологічні та педагогічні цифрові рішення організації освітнього процесу здобувачів педагогічної освіти

Примітка: систематизовано автором

Комбінування технологічних та педагогічних рішень дає змогу створити гнучке й ефективне навчальне середовище, що адаптоване до потреб та особливостей сучасних здобувачів педагогічної освіти в Україні. Ці інструменти та методики сприяють підвищенню якості освіти, розвитку професійних навичок студентів, їхній підготовці до майбутньої кар'єри у сфері освіти.

Шукаючи нові цифрові технології у педагогічних процесах, дуже важливо бачити кінцеву ціль – формування естетичних компетенцій майбутніх випускників педагогічної спеціальності. Концепція естетичної компетентності останніми роками набула значного розвитку та уваги, особливо у сфері педагогічної освіти. Цей інтерес пояснюється необхідністю підготовки майбутніх вихователів та педагогів, що мають змогу не тільки передавати знання, а й формувати гармонійно розвинену особистість, здатну до естетичного сприйняття світу.

Л. Масол [5], зокрема, розглядає естетичну компетентність як комплексні особистісні утворення, які охоплюють здатність орієнтуватися в естетичних параметрах різних сфер життєдіяльності, не обмежуючись лише мистецтвом. Це передбачає формування здатності сприймати, аналізувати та цінувати красу в найширшому її розумінні, від художньої творчості до повсякденного життєвого середовища. В. Рожнова [7] розширює цю ідею, стверджуючи, що естетична компетентність є важливим компонентом естетичної культури особистості, включаючи здатність виявляти естетичне ставлення до

навколишнього світу у різних сферах діяльності. Це включає оцінку явищ, предметів, їх гармонію та красу, формуючись через опанування різноманітних видів мистецтва й активну творчу діяльність.

Підготовка майбутніх педагогів до виконання ролі посередників у передачі естетичних цінностей вимагає створення сприятливих педагогічних умов, які сприяли б розумінню та засвоєнню художніх цінностей. Така підготовка повинна охоплювати не тільки мистецьку освіту, а й розвиток здатності до естетичної самореалізації у різних аспектах життя.

Розглянемо ключові критерії естетичної компетентності на шляху здобуття вищої освіти майбутніми педагогами (рис. 2).

Підвищення естетичної компетентності майбутніх педагогів можна досягнути через впровадження цифрових технологій, таких як віртуальні екскурсії до музеїв за допомогою VR, використання інтерактивних онлайн платформ як Google Arts & Culture для доступу до світових арт-колекцій, інтеграція штучного інтелекту для персоналізованого навчання, а також застосування гейміфікації для збільшення мотивації та залученості студентів. Ці методи, поєднані з сучасними педагогічними підходами та засобами оцінювання, можуть суттєво збагатити навчальний досвід і сприяти розвитку естетичних навичок у майбутніх викладачів. Розглянемо більш детально використання яких цифрових інструментів буде доречним для удосконалення різних естетичних компетентностей, зокрема мотиваційно-ціннісної групи.

**ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ:
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ**

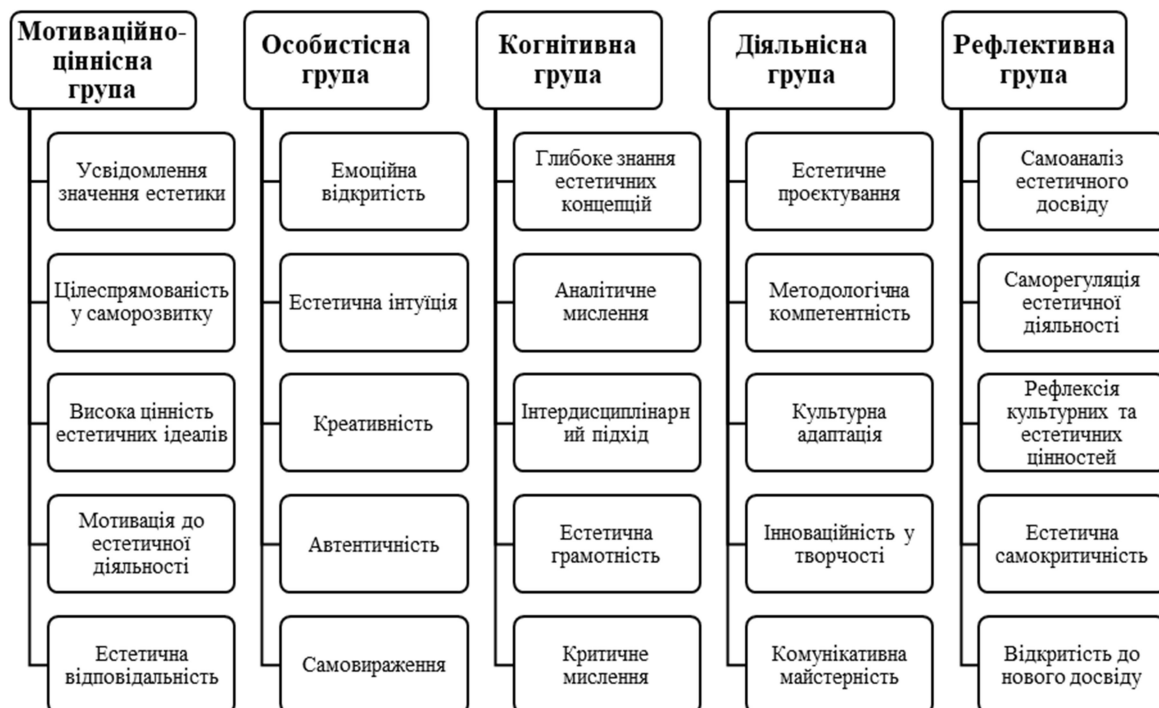

Рис. 2. Критеріальні складові естетичної компетентності майбутніх педагогів [2–4; 8; 9]

Розвиток естетичної компетентності є ключовим аспектом у підготовці сучасних педагогів, який включає розуміння естетики, мотивацію до саморозвитку, оцінку естетичних ідеалів, активну участь в естетичній діяльності та естетичну

відповідальність. Використання цифрових освітніх інструментів може істотно сприяти цим аспектам, інтегруючи інноваційні підходи та технології в освітній процес (табл. 1).

Таблиця 1.

Удосконалення мотиваційно-ціннісних критеріїв естетичної компетентності за допомогою цифрових інструментів

Критерії	Інструменти	Застосування
Усвідомлення значення естетики	Google Arts & Culture	Віртуальні тури музеями та галереями, доступ до великої колекції арт-об'єктів з усього світу для розширення розуміння естетики.
Цілеспрямованість у саморозвитку	Duolingo	Гейміфікована платформа для вивчення мов з естетично привабливим дизайном, що спонукає до регулярного самовдосконалення.
Висока цінність естетичних ідеалів	Pinterest	Платформа для створення колекцій зображень та ідеальних концептів, що сприяє формуванню власного естетичного смаку та ідеалів.
Мотивація до естетичної діяльності	Tinkercad	Простий у використанні онлайн-інструмент для 3D-дизайну та друкованих моделей, що мотивує до творчості та естетичної діяльності.
Естетична відповідальність	Canva	Онлайн-платформа для дизайну з великою кількістю шаблонів та інструментів, яка допомагає розуміти та застосовувати естетичні принципи у створенні візуального контенту.

Примітка: систематизовано автором

**ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ:
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ**

Особистісний розвиток в контексті естетичної освіти включає емоційну відкритість, розвиток естетичної інтуїції, стимулювання креативності, підтримку автентичності та сприяння самови-

раженню. Використання цифрових інструментів може значно збагатити цей процес, надаючи платформи для творчого вираження та само-рефлексії (табл. 2).

Таблиця 2.

Удосконалення особистісних критеріїв естетичної компетентності за допомогою цифрових інструментів

<i>Критерії</i>	<i>Інструменти</i>	<i>Застосування</i>
Емоційна відкритість	Headspace	Додаток для медитації, котрий допоможе студентам стати більш відкритими до своїх емоцій та почуттів через релаксацію та саморефлексію.
Естетична інтуїція	Adobe Spark	Веб-платформа для створення графічного дизайну, відео та веб-сторінок, що дозволяє користувачам розвивати естетичну інтуїцію через експерименти з візуальним контентом.
Креативність	Scratch	Інтерактивна платформа для навчання програмуванню, де користувачі можуть створювати ігри, анімації та історії, розвиваючи креативне мислення.
Автентичність	Medium	Платформа для блогів, яка дозволяє виражати власні думки та ідеї, сприяючи розвитку автентичного голосу та персонального бренду.
Самовираження	Instagram	Соціальна мережа з акцентом на візуальний контент, де користувачі можуть ділитися фотографіями та відео, що відображають їхній унікальний стиль і творчість.

Примітка: систематизовано автором

Отже, цифрові інструменти відкривають широкі можливості для особистісного розвитку у сфері естетичної компетентності, надаючи платформи для емоційної відкритості, розвитку естетичної інтуїції, стимулювання креативності, автентичності та самовираження. Кожен із цих інструментів допомагає формувати глибшу зв'язку з естетичними цінностями та сприяє розвитку унікального творчого потенціалу.

Когнітивний розвиток у контексті естетичної освіти охоплює набуття глибоких знань про естетичні концепції, розвиток аналітичного та критичного мислення, застосування інтердисциплінарного підходу і підвищення естетичної грамотності. Ефективне використання цифрових інструментів може значно сприяти цим процесам, забезпечуючи доступ до великої кількості інформації та інноваційних методів навчання (табл. 3).

Таблиця 3.

Удосконалення когнітивних критеріїв естетичної компетентності за допомогою цифрових інструментів

<i>Критерії</i>	<i>Інструменти</i>	<i>Застосування</i>
Глибоке знання естетичних концепцій	Coursera	Онлайн-курси від провідних університетів світу з історії мистецтва, філософії естетики та інших тем, що сприяють глибокому розумінню естетичних концепцій.
Аналітичне мислення	Khan Academy	Платформа з навчальними матеріалами, які покривають широкий спектр тем, від математики до мистецтва, що розвиває аналітичні навички через розв'язання проблем та виконання завдань.
Інтердисциплінарний підхід	TED-Ed	Колекція освітніх відео, що поєднують знання з різних дисциплін, включаючи мистецтво, науку, історію та інше, для формування цілісного світогляду.
Естетична грамотність	Artstor	Цифрова бібліотека з величезною колекцією мистецьких творів, архітектурних зображень та інших візуальних ресурсів, що сприяє розвитку естетичної грамотності.
Критичне мислення	Critical Thinking Web	Вебсайт з відкритим доступом до ресурсів і вправ, призначених для розвитку критичного мислення, включаючи аналіз текстів, аргументацію та логічне мислення.

Примітка: систематизовано автором

**ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ:
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ**

Від онлайн-курсів до інтерактивних вправ на розвиток критичного мислення – ці інструменти допомагають глибше зрозуміти естетичні концепції, підвищують аналітичне й критичне мислення, стимулюють застосування інтердисциплінарного підходу, сприяють розвитку естетичної грамотності.

Діяльнісна група показників у контексті естетичної освіти охоплює естетичне проєктування,

методологічну компетентність, культурну адаптацію, інноваційність у творчості та комунікативну майстерність. В Україні цифрові освітні інструменти, що вже використовуються для розвитку цих аспектів, можуть включати міжнародні платформи з українськомовним контентом або локалізацією, а також специфічні місцеві ресурси (табл. 4).

Таблиця 4.

Удосконалення діяльнісних критеріїв естетичної компетентності за допомогою цифрових інструментів

<i>Критерії</i>	<i>Інструменти</i>	<i>Застосування</i>
Естетичне проєктування	Canva	Популярний онлайн-інструмент для дизайну, який пропонує інтуїтивно зрозумілі шаблони та інструменти для створення візуальних проєктів, сприяючи розвитку навичок естетичного проєктування.
Методологічна компетентність	Google Scholar	Академічний пошуковик від Google, який дозволяє знаходити наукові статті, тези, книги та інші академічні ресурси, сприяючи розвитку методологічної компетентності.
Культурна адаптація	Duolingo	Платформа для вивчення мов, включаючи українську мову, що може сприяти кращому розумінню культурних особливостей та сприяти культурній адаптації через мовне занурення.
Інноваційність у творчості	Adobe Creative Cloud	Набір інструментів для творчості, включаючи Photoshop, Illustrator, і інші, які можуть сприяти інноваційності у творчих проєктах через використання передових технологій.
Комунікативна майстерність	Zoom	Платформа для відеоконференцій, яка набула популярності в Україні для проведення онлайн-зустрічей, вебінарів та дистанційного навчання, сприяючи розвитку комунікативних навичок.

Примітка: систематизовано автором

В Україні цифрові освітні інструменти як міжнародні, так і локальні, відіграють важливу роль у розвитку діяльнісних аспектів естетичної освіти. Ці інструменти допомагають удосконалювати естетичне проєктування, методологічну компетентність, культурну адаптацію, інноваційність у творчості та комунікативну майстерність. Завдяки широкому спектру функціоналу, який пропонують такі платформи, як Canva, Google Scholar, Duolingo, Adobe Creative Cloud та Zoom, українські освітяни мають змогу інтегрувати сучасні технології у

навчальний процес, сприяючи підвищенню якості естетичної освіти.

Рефлексивна група показників в естетичній освіті охоплює самоаналіз естетичного досвіду, саморегуляцію естетичної діяльності, рефлексію культурних та естетичних цінностей, естетичну самокритичність та відкритість до нового досвіду. Цифрові інструменти можуть сприяти розвитку цих рефлексивних навичок, надаючи платформи для самоаналізу, самовираження, обміну думками та отримання зворотного зв'язку (табл. 5).

Таблиця 5.

Удосконалення рефлексивних критеріїв естетичної компетентності за допомогою цифрових інструментів

<i>Критерії</i>	<i>Інструменти</i>	<i>Застосування</i>
Самоаналіз естетичного досвіду	Reflectly	Цифровий щоденник з функцією штучного інтелекту, який допомагає користувачам рефлексувати щоденний досвід, включаючи естетичні враження та переживання.
Саморегуляція естетичної діяльності	Trello	Інструмент для управління проєктами, який може бути використаний для планування та відстеження естетичних проєктів та діяльностей, сприяючи саморегуляції.
Рефлексія культурних та естетичних цінностей	Medium	Платформа для публікації блогів, де користувачі можуть ділитися рефлексіями про культурні та естетичні цінності, обмінюючись думками з широкою аудиторією.

**ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ:
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ**

Естетична самокритичність	Behance	Онлайн-платформа для демонстрації та отримання зворотного зв'язку на творчі роботи, що сприяє розвитку самокритичності та вдосконаленню творчих проєктів.
Відкритість до нового досвіду	TED Talks	Платформа з великою колекцією натхненних виступів експертів з різних галузей, яка може сприяти відкритості до нових ідей та досвідів.

Примітка: систематизовано автором

Отже, використання таких платформ, як Reflectly, Trello, Medium, Behance та TED Talks, може стати потужним стимулом для особистісного росту та розвитку творчих здібностей. Ці інструменти не тільки допомагають у практичному аспекті виконання естетичних проєктів, але й сприяють поглибленому саморозумінню й ефек-

тивній комунікації естетичних ідей у широкому культурному контексті.

Водночас для того, щоби реалізувати зазначені цифрові технології у педагогічних процесах вищої освіти, доцільно визначити ключові виклики, що існують в Україні на сьогоднішній день. Систематизуємо ключові проблеми в таблиці 6.

Таблиця 6.

Проблеми застосування цифрових технологій в вищій педагогічній освіті

Проблема	Опис
Брак фінансування	Багато ЗВО в пошуках додаткових ресурсів, необхідних для впровадження нових методів викладання та впровадження технологій у навчальний процес
Інфраструктурні обмеження	Відсутність доступу до технологій, проблеми з підключенням до Інтернету, а також брак класних кімнат і навчальних приміщень
Нестача викладачів	Війна призвела до значної нестачі кваліфікованих викладачів, особливо в регіонах, що постраждали від бойових дій. Це ускладнює надання ЗВО якісної освіти учням та впровадження цифрових підходів.
Недостатня підготовка вчителів	Багатьом вчителям в Україні бракує можливостей для навчання та професійного розвитку, необхідних для ефективної інтеграції технологій та інноваційної педагогіки у свої уроки
Обмеження навчальної програми	Чинна навчальна програма в Україні може не відповідати інноваційним педагогічним підходам, які намагаються впроваджувати ЗВО, що ускладнює для викладачів інтеграцію цих підходів у свої заняття
Опір змінам	Деякі викладачі та освітні лідери можуть чинити опір змінам і не сприймати нові педагогічні підходи, що може ускладнювати впровадження інноваційної педагогіки в школах.
Технічні труднощі	Використання технологій в аудиторії також може спричинити технічні труднощі, наприклад, проблеми з програмним забезпеченням, обладнанням та підключенням, що може вплинути на ефективне впровадження інноваційної педагогіки.
Суворі правила	Також можуть існувати суворі правила та бюрократичні бар'єри, які ускладнюють впровадження інноваційної педагогіки в школах та доступ до необхідних для цього ресурсів.

Примітка: систематизовано автором

Для того, щоби ефективно інтегрувати цифрові технології, важливі для студентів-педагогів, викладачі повинні володіти певними навичками та використовувати цифрові інструменти в педагогіці. Основними навичками викладачів педагогічних закладів вищої освіти повинні бути: володіння технологіями, активне використання персоналізованого підходу до студентів, проєктно-орієнтоване навчання тощо. Щоб оволодівати цими навичками, викладачі й самі повинні удосконалювати цифрову грамотність та практикувати зазначені цифрові інструменти у педагогічній роботі.

Висновки. Цифрові технології відіграють вирішальну роль не тільки у загальному освітньому процесі, а й у специфічній підготовці майбутніх педагогів, зокрема у формуванні та вдосконаленні їхньої естетичної компетентності. Розвиток цієї компетентності є надзвичайно важливим, оскільки сприяє цілісному розумінню культурної та мистецької спадщини, а також формує високі естетичні цінності й смаки. У світлі критеріального аналізу компонентів естетичної компетентності, ми рекомендуємо інтеграцію широкого спектру цифрових інструментів та платформ в освітній процес. Для

**ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ:
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ**

розвитку мотиваційно-ціннісних аспектів естетичної компетентності майбутніх педагогів можна застосувати такі ресурси, як Google Arts & Culture, що надає доступ до світових арт-колекцій та музейних експозицій, сприяючи глибокому розумінню естетичних принципів. Pinterest допомагає формувати естетичні смаки через створення власних колекцій образів, Behance стимулює професійну творчість, а Duolingo мотивує до саморозвитку через вивчення мов. У сфері особистісного розвитку Medium сприяє самовираженню та обміну ідеями, Instagram уможливорює демонстрацію власного стилю через візуальний контент, Tinkercad розвиває креативне мислення через 3D-моделювання, а Headspace підтримує емоційну відкритість. Для когнітивного розвитку Coursera пропонує онлайн-курси, що розширюють знання з естетики, Khan Academy поліпшує аналітичні навички, TED-Ed формує цілісний світогляд, а Artstor допомагає розвивати естетичну грамотність через вивчення візуального мистецтва. Впровадження цифрових інструментів Canva, Google Scholar, Duolingo та Adobe Creative Cloud допомагає майбутнім педагогам розширювати навички в естетичному проектуванні, наукових дослідженнях, культурній адаптації та творчому використанні технологій. Платформи для комунікації, наприклад Zoom, підтримують розвиток комунікативних навичок у цифровому середовищі. Для рефлексивного аспекту інструменти як Reflectly та Trello сприяють самоаналізу й організації творчого процесу, натомість Medium та Behance відкривають простір для обміну думками та отримання зворотного зв'язку від спільноти. TED Talks надихає на пошук нових ідей і поглядів.

Узагальнюючи, інтеграція цифрових технологій в освітній процес майбутніх педагогів не тільки сприяє поглибленому вивченню естетики, але й розвиває критичне мислення, творчі здібності та вміння рефлектувати, що є ключовими для формування комплексної естетичної компетентності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дубасенюк О.А. Інновації в сучасній освіті. *Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць*. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. № 2. С. 12–28.
2. Галіцан О.А., Койчева Т.І., Осипова Т.Ю. Методичний ресурс формування естетичної компетентності майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського*. Сер. "Педагогічні науки", 2020. № 1. С. 7–13.
3. Глазунова Л.О. Формування естетичної компетентності майбутнього вчителя-філолога. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2012. № 6. С. 268–274.

4. Койчева Т., Галіцан О., Лян Цзе. Критеріальний підхід до формування естетичної компетентності майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей. *Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. Одеса, 2020. № 1 (68), лютий. С. 116–120. DOI: 10.33310/2518-7813-2020-68-1-116-121.

5. Масол Л.М. Художньо-педагогічні технології в основній школі: єдність навчання і виховання : методичний посібник. Харків: "Друкарня Мадрид", 2015.

6. Петрунько О.В. Освітні інновації в Україні: проблеми впровадження та можливості оптимізації. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/33692079.pdf>

7. Рожнова В.М. Характеристика підходів до визначення змісту основних понять дослідження проблеми розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки*. 2018. № 37. С. 32–38.

8. Чжао Жуйсюе, Водяна В.О. Аналіз структурних компонентів естетичної компетентності майбутніх педагогів. *Проблеми та перспективи розвитку науки, освіти, технологій та суспільства в XXI столітті : збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Біла Церква, 30 березня 2023 р.)*. Біла Церква : ЦФЕНД, 2023. С. 22–24.

9. Чжао Жуйсюе, Водяна В., Щур Л., Баньковський А., Машгалер І., Солонинка Т. Застосування цифрових технологій у формуванні естетичної компетентності майбутніх педагогів засобами хореографічного мистецтва. *Молодь і ринок*. 2023. № 9 (217). С. 135–140. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.291110>

10. Klein A. The Number of Ed-Tech Tools School Districts Use Has Almost Tripled. That's a Problem. *EdWeek*, 2022. URL: <https://www.edweek.org/technology/the-number-of-ed-tech-tools-school-districts-use-has-almost-tripled-thats-a-problem/2022/08>

REFERENCES

1. Dubaseniuk, O.A. (2014). Innovatsii v suchasniy osviti [Innovations in modern education]. *Scientific Bulletin of the South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynskiy. Ser. "Pedagogical Sciences"*, No. 2, Zhytomyr, pp. 12–28. [in Ukrainian].
2. Halitsan, O.A., Koicheva, T.I. & Osypova, T.Yu. (2020). Metodychnyi resurs formuvannia estetychnoi kompetentnosti maibutnix uchyteliv humanitarnykh spetsialnostei [Methodical resource for forming the aesthetic competence of future teachers of humanitarian specialties]. *Scientific Bulletin of the South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynskiy. Ser. "Pedagogical Sciences"*, No. 1, pp. 7–13. [in Ukrainian].
3. Hlazunova, L.O. (2012). Formuvannia estetychnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia-filoloha [Formation of aesthetic competence of the future teacher-philologist]. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, No. 6, pp. 268–274. [in Ukrainian].
4. Koicheva, T., Halitsan, O. & Lian Tze. (2020). Kryterialnyi pidkhid do formuvannia estetychnoi kompetentnosti maibutnix uchyteliv humanitarnykh spetsialnostei [A criterion approach to the formation of aesthetic competence of future teachers of humanitarian specialties]. *Scientific Bulletin of the MNU named after V.O. Sukhomlynskiy. Ped-*

gological sciences, No. 1 (68), pp. 116–120. DOI: <https://doi.org/10.33310/2518-7813-2020-68-1-116-121> [in Ukrainian].

5. Masol, L.M. (2015). Khudozhno-pedahohichni tekhnologii v osnovnii shkoli: iednist navchannia i vykhovannia [Art-pedagogical technologies in primary school: the unity of teaching and upbringing]. Kharkiv. [in Ukrainian].

6. Petrunko, O.V. Osvitni innovatsii v Ukraini: problemy vprovadzhennia ta mozhlyvosti optymizatsii [Educational innovations in Ukraine: Problems of implementation and optimization possibilities]. Available at: <https://core.ac.uk/download/pdf/33692079.pdf> [in Ukrainian].

7. Rozhnova, V.M. (2018). Kharakterystyka pidkhodiv do vyznachennia zmistu osnovnykh poniat doslidzhennia problemy rozvytku estetychnoi kompetentnosti maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity [Characteristics of approaches to defining the content of basic concepts of the problem of aesthetic competence development of future educators of preschool institutions]. *Bulletin of the Hlukhiv National Pedagogical University named after Oleksandr Dovzhenko*, No. 37, pp. 32–38. [in Ukrainian].

8. Chzhao Zhuciue & Vodiana V.O. (2023). Analiz strukturykh komponentiv estetychnoi kompetentnosti

maibutnikh pedahohiv [Analysis of structural components of aesthetic competence of future teachers]. *Problemy ta perspektyvy rozvytku nauky, osvity, tekhnologii ta suspilstva v XXI stolitti: zbirnyk tez dopovidei mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii* – Problems and prospects of the development of science, education, technology and society in the 21st century: a collection of abstracts of reports of the international scientific and practical conference (Bila Tserkva, 30 March 2023). Bila Tserkva, pp. 22–24. [in Ukrainian].

9. Chzhao Zhuisiue, Vodiana, V., Shchur, L., Bankovskyi, A., Mashtaler, I. & Solonynka, T. (2023) [Application of digital technologies in the formation of aesthetic competence of future teachers by means of choreographic art]. *Youth & market*, No. 9 (217), pp. 135–140. [in Ukrainian].

10. Klein, A. (2022). The Number of Ed-Tech Tools School Districts Use Has Almost Tripled. That's a Problem. *EdWeek*. Available at: <https://www.edweek.org/technology/the-number-of-ed-tech-tools-school-districts-use-has-almost-tripled-thats-a-problem/2022/08> [in English].

Стаття надійшла до редакції 15.03.2024

УДК 7.012:39(477)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.299530>

Анатолій Бровченко, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дизайну
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЕТНОДИЗАЙНУ

У статті розглядається становлення українського етнодизайну через призму розвитку художньо-промислової освіти кінця XIX – середини XX ст., коли дизайн почав виділятися в самостійну діяльність. Автор досліджує процес формування етнодизайнерів художньо-промисловими освітніми закладами на землях України, котрі належали двом імперіям – Австро-Угорській та Російській. Він виявив, що підготовка подібних фахівців на цих територіях мала як деякі відмінності, так і багато спільного. Складні й специфічні соціально-економічні і політичні умови, протягом зазначеного періоду, відобразилися на перебігу процесів становлення етнодизайну на теренах України.

Ключові слова: художньо-промислова освіта; етнодизайн; художники-авангардисти; імперії; декоративно-життєве мистецтво; історія.

Табл. 1. Літ. 8.

Anatoliy Brovchenko, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor,
Associate Professor of the Design Department,
Borys Hrinchenko Kyiv University

ESTABLISHMENT OF UKRAINIAN ETHNO-DESIGN

The article examines the formation of Ukrainian ethnodesign through the prism of the development of artistic and industrial education at the end of the 19th and the middle of the 20th century when design began to emerge as an independent activity. The author highlights the process of development of artistic and industrial education in the lands of Ukraine that belonged to two empires. The process took place through the organization of a system of artistic and industrial schooling on the basis of centers of traditional artistic industries and workshop production. In the established institutions of artistic and industrial education, the search for effective methods for training specialists for industry, capable of creating ethnic forms and decor in accordance with new technologies, took place. An important component of such training was the surrounding ethnic subject environment, which had not yet been distorted by industrial progress, but was indirectly part of the educational environment and formed ethnodesign taste. Ethnodesign competences of future specialists in artistic design in the eastern lands and the central part of Ukraine were formed under the influence of epics and artifacts of national cultural flourishing in the Baroque period. In the lands of Western Ukraine, influenced by the formation of the Secession variant, artists turned to the art of the Hutsul region, seeing in it the foundations of national art. In centers of folk art, there was a search for a model for teaching ethnodesign, and a grandiose experiment of cooperation between folk masters and